

MEZINÁRODNÍ
BESTSELLER

SPQR

DĚJINY
ANTICKÉHO
ŘÍMA

MARY
BEARDOVÁ

„Přelomové... osvěžující... revoluční... zcela
nový přístup k antickým dějinám.“ *Spectator*

„Povedl se jí vzácný kousek: stala se akademičkou, která vzbudila veliký zájem médií, aniž by se zpronevěřila svým zásadám, a svou badatelskou činností si získala plný respekt odborné obce...

Co říká, je vždy působivé a zajímavé.“

Guardian

„Nezkrotná nadšenkyně, která je roztomile lhostejná ke konvencím.“

Financial Times

„Energicky, s vtipem a autoritativně vdechuje život antickému světu.“

Simon Sebag Montefiore

„Díky tomu, jak Beardová dokáže antiku popularizovat a zbavovat falešného nánosu, je budoucnost výzkumu tohoto období zaručena.“

Daily Telegraph

„Mistrovské dílo... Přesvědčivá analýza Beardové se zaměřuje převážně na struktury a instituce, ale neustále ji oživují napínavé příhody... Rafinované a poutavé zkoumání složitých a rozporuplných textových a materiálních stop římského světa.“ Catharine Edwardsová, *Guardian*

„Přelomové... osvěžující... revoluční... zcela nový přístup k antickým dějinám.“ Thomas Hodgkinson, *Spectator*

„Udržet energii, kterou takové téma vyžaduje, na více než šesti stech stran a zároveň poskytnout ucelenou odpověď na otázku, proč se Řím tak velkolepě rozrůstal, je nesmírně ambiciózní výzva. Beardová v ní triumfálně zvítězila.“ Peter Heather, *Sunday Times*

„Zkušená badatelka a živá vyvracečka mýtů... Beardová informuje a baví, aniž by čtenářům dávala najevo svou převahu. Čeho se dotkne, to se promění ve světlo... *SPQR* je kniha svižná, důležitá, relevantní a obrazoborecká. Kdo by řekl, že klasická studia mohou být tak strhující? Studenti Mary Beardové mají velké štěstí.“ Yasmin Alibhai-Brownová, *Independent*

„Nesmírně poutavé... ohromně příjemné a učené čtení.“ Natalie Haynesová, *Observer*

„Podle všech standardů velkolepé vyprávění, jaké by si troufla nabídnout jen hrstka současných badatelů. Beardová to však dělá s vervou a je mimořádně poutavým průvodcem. Mnozí budou mít důvod být autorce vděční za důkladně poučné a důsledně radostné dílo.“ *History Today*

„Vždy živě vnímá současnou aktuálnost dané problematiky... osvěžující přehodnocení velmi starého tématu.“ Shadi Bartschová, *FT*

„... podává rozmáchlé římské dějiny, které jsou konejšivě a důvěrně známé a zároveň trvale cizí... *SPQR* [je] daleko zajímavější než další skotačení na narativních polích. Nacházíme se nyní v imperiální fázi Mary Beardové [a její] výkon podstupuje rizika, která může podstoupit pouze učenec v imperiální fázi.“ Michael Kulikowski, *London Review of Books*

„Rychle ubíhající, vzrušující, psychologicky bystré, vroucně skeptické.“ Bryan Appleyard, *Sunday Times*

„Mary Beardová vložila do těchto živých, nesentimentálních a velmi čtivých dějin starověkého Říma padesát let studia... tato kniha je poklad.“ *Northern Echo*

„Beardová vás provede strhující cestou po římském světě. Ať už si o té zemi myslíte, že ji znáte jakkoli dobře, ona vám zprostředkuje jiné pohledy, nové aspekty... Dokonce i ti, kdo toho o Římu vědí hodně, se dozvědí víc a zjistí, že náhle pochybují o mnohém, čím si dříve byli jisti. *SPQR* dělá přesně to, co by historie dělat měla.“ Allan Massie, *Scotsman*

„Paní Beardová vypráví příběh precizně a srozumitelně, se zaujetím a bez odborného žargonu. (...) Dvě nerovné části Říma snily o občanské harmonii mezi lidmi a hřály se ve zdánlivé přízni bohů, v hloubi duše ale věděly, že jde o dvě města, nikoli jedno. *SPQR* je chmurný příběh o úspěchu, ovšem vyprávěný s ohromným citem pro věc.“ Greg Woolf, *Wall Street Journal*

„Jedná se o novátorské dějiny, které si možná získají stejný status jako díla Theodora Mommsena, Ronalda Symea a dalších velkých interpretů římského světa. A jako každé velké dílo historické interpretace nepřímo vybízí k zamyšlení nad naším vlastním světem a odpověďmi na otázku, co nás činí lidmi.“ *Sydney Morning Herald*

SPQR

MARY BEARDOVÁ je profesorkou klasických studií na univerzitě v Cambridgi, členkou Newnham College a redaktorkou magazínu *TLS*. V odborných kruzích se těší celosvětovému uznání, je členkou Britské akademie i Americké akademie věd a umění. Mezi její předchozí knihy patří bestseller *Pompeii* oceněný Wolfsonovou cenou, *Confronting the Classics*, *Roman Triumph* a *Parthenon*. Její blogové příspěvky na webu *TLS* byly publikovány knižně jako *It's a Don's Life* a *All in a Don's Day*.

SPQR

DĚJINY
ANTICKÉHO
ŘÍMA

MARY BEARDOVÁ

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

*Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu č. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI **jsou bez souhlasu nositele práv zakázány**.*

Originally published by Profile Books, 3 Holford Yard, Bevin Way, WC1X 9HD London, Great Britain under the title: SPQR. A History of Ancient Rome.

Copyright © Mary Beard Publications 2015, 2016

Cover design © Pete Dyer

Czech edition: © 2025 Grada Publishing, a. s.

Mary Beardová

SPQR

Dějiny antického Říma

Přeložili Dina a Jan Podzimkovi

Odpovědný redaktor Milan Bronclík

Sazba Artedit, spol. s r. o.

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a. s.

Počet stran: 624

Vydala Grada Publishing, a. s.

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

jako svou 9922. publikaci

První vydání, Praha 2025

ISBN: 978-80-271-7804-9 (pdf)

ISBN: 978-80-271-5264-3 (print)

Publikace z nakladatelství Grada Publishing, a. s., si můžete zakoupit u svého knihkupce nebo objednat v zákaznickém servisu nakladatelství Grada Publishing, a. s., U Průhonu 22, 170 00 Praha 7, tel.: 234 264 511, e-mail: obchod@grada.cz, www.grada.cz.

Na Slovensku objednávejte knihy na adrese: Zásielková služba Grada Slovakia, spol. s r. o., Moskovská 29, 811 08 Bratislava, Slovensko, tel.: 02/556 45 189, e-mail: grada@grada.sk.

OBSAH

•

Mapy

7

Prolog: Dějiny Říma

15

1 · Ciceronova vrcholná hodinka

21

2 · Na začátku

53

3 · Římští králové

91

4 · Velký skok na římský způsob

131

5 · Širší svět

169

6 · Nová politika

209

7 · Od impéria k imperátorům

253

8 · Domácí fronta
297

9 · Augustovy transformace
337

10 · Čtrnáct císařů
387

11 · Mít a nemít
435

12 · Řím za hranicemi Říma
475

Epilog: První římské milénium
527

K DALŠÍMU ČTENÍ 537

ČASOVÁ OSA 563

PODĚKOVÁNÍ 575

SEZNAM VYOBRAZENÍ 577

REJSTŘÍK 587

MAPY

•

1 · Raný Řím a jeho sousedé

2 · Římské archeologické naleziště

3 · Římská Itálie

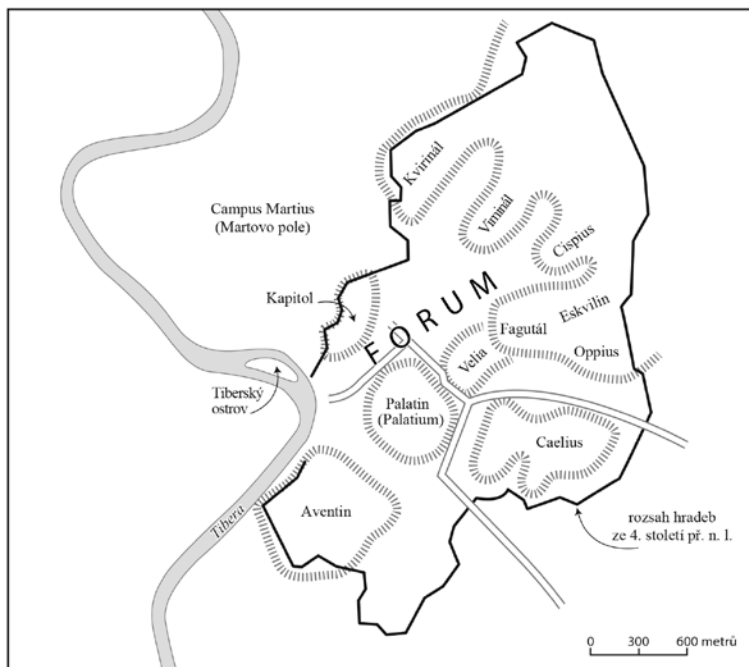
4 · Město Řím v době císařství

5 · Římský svět

1 · Raný Řím a jeho sousedé

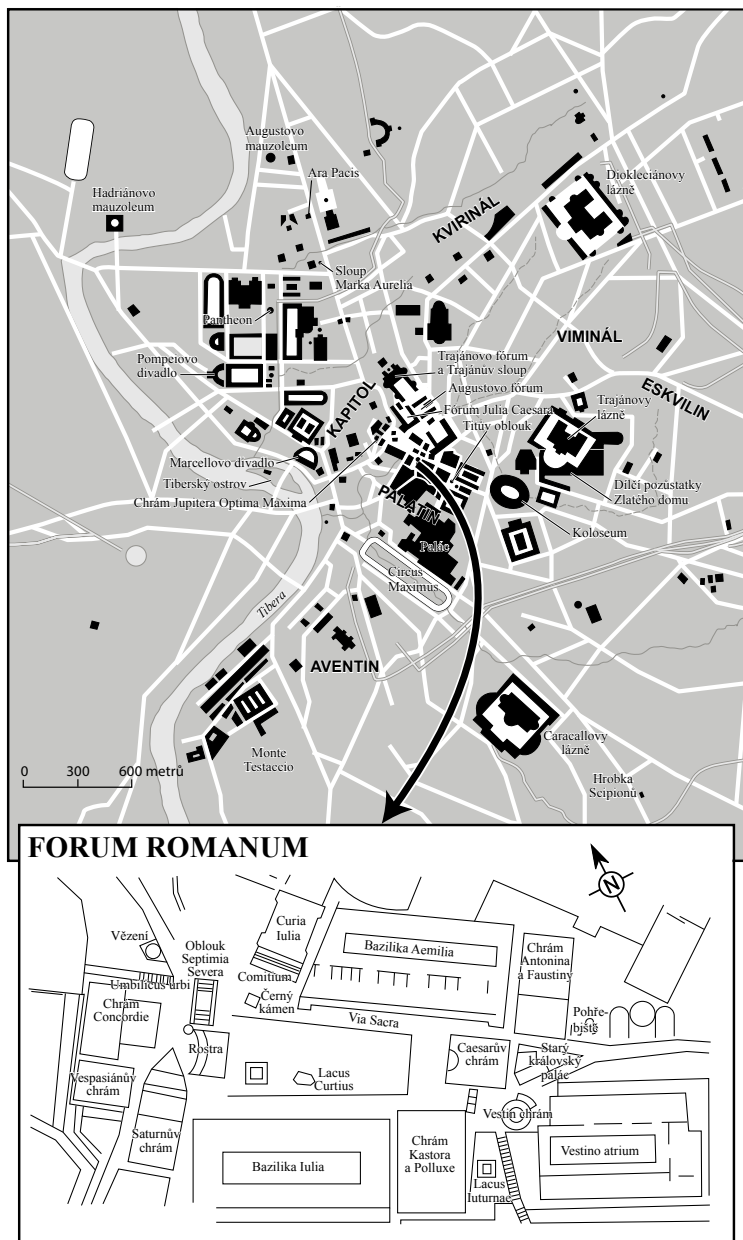
2 · Římské archeologické naleziště

3 · Římská Itálie

4 · Město Řím v době císařství

PROLOG

•

DĚJINY ŘÍMA

STAROVĚKÝ ŘÍM je důležitý. Přehlížet Římany neznamená jen zavírat oči před dávnou minulostí. Řím se i dnes podílí na způsobu, jak chápeme svůj svět, a na tom, jak o sobě uvažujeme – od vrcholné teorie až po přízemní komedii. I po dvou tisících letech stále leží u základů západní kultury a politiky, toho, co píšeme a jak vidíme svět i vlastní místo v něm.

Vražda Julia Caesara v roce 44 př. n. l. v den, který Římané označovali za březnové idy, se stala vzorem a někdy také rozpačitým ospravedlněním pro zabíjení tyranů. Zeměpisné rozložení území císařského Říma tvoří základ politické geografie nejen moderní Evropy. Londýn je metropolí Spojeného království především díky tomu, že z něj Římané učinili hlavní město své provincie Britannia – nebezpečného území, které z jejich pohledu leželo za velkým oceánem obklopujícím civilizovaný svět. Odkazem Říma naší době se staly myšlenky svobody a občanství, ale také imperiálního vykořisťování a rovněž slovník moderní politiky – „senátory“ počínaje a „diktátory“ konče. Řím nám propůjčil svá úsloví, od „strachu z Řeků, i když přinášejí dary“ po „chléb a hry“ – a dokonce i slavné „dokud dýchám, doufám“. A ve víceméně stejné míře vyvolával a stále vyvolává smích, údiv a hrůzu. Jako kdysi jsou i dnes kasovním trhákem gladiátoři. *Aeneidu*, Vergiliovu velkolepou epickou báseň o založení Říma, si ve dvacátém století našeho letopočtu téměř jistě přečetlo více lidí než ve století prvním.

Dějiny starověkého Říma se ale za posledních padesát let dramaticky proměnily – a ještě více to platí o téměř 250 letech od chvíle,